Rachel, Mother of Esther

Source Sheet by Tamar Weissman

אסתר ב':ה'-ז'

(ה) אָישׁ יְהוּדִּׁי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירֶה וּשְׁמִּוֹ מָרְדְּכַיֹּי בֶּן יָאִיִּר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: (ו) אֲשֶׁר הָגְלָה מִירְוּשָׁלַיִם עִם־הַגּּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה עָם יְכִנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדֵה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנָצֵּר מֶלֶךְ בָּבָל: (ז) וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הָיִא אֶסְתֵּר בַּת־דּדֹּוֹ כִּיְ אֵין לָה אָב וָאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמִוֹת אָבִיה וְאִמָּה לְקָחָהְה מִרְדֵּכַיִ לְוֹ לְבָת:

Esther 2:5-7

(5) In the fortress Shushan lived a Jew by the name of Mordecai, son of Jair son of Shimei son of Kish, a Benjaminite. (6) [Kish] had been exiled from Jerusalem in the group that was carried into exile along with King Jeconiah of Judah, which had been driven into exile by King Nebuchadnezzar of Babylon. (7) He was foster father to Hadassah—that is, Esther—his uncle's daughter, for she had neither father nor mother. The maiden was shapely and beautiful; and when her father and mother died, Mordecai adopted her as his own daughter.

A ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דדו B כי אין לה אב ואם C און לה אב ואם I הנערה יפת תאר וטובת מראה B ובמות אביה ואמה A לקחה מרדכי לו לבת

בראשית כ"ט:י"ז

(יז) וְעֵינֵי לֵאָה רַכַּוֹת וְרָחֵל הָיִתָּה יִפַּת־תִּאַר וִיפַּת מַרְאָה:

Genesis 29:17

(17) Leah had weak eyes; Rachel was shapely and beautiful.

בראשית רבה ע':ט"ז

ְוָרָחֵל הָיְתָה יְפַת תֹאַר, עִקַּר סִימָנֶיהָ שֶׁל רָחֵל לֹא הָיְתָה אֶלָּא נָאָה, וָרַחֵל הַיָּתָה וגו'.

Bereshit Rabbah 70:16

"Rachel was of beautiful form" – the primary distinctive characteristic of Rachel was that she was fair – "Rachel was..."

בראשית רבה ע"א:ה'

רְחֵל תִּפְּסָה פֶּלֶךְ שְׁתִיקָה, וְעָמְדוּ כָּל בָּנֶיהָ בַּעֲלֵי מִסְטִירִין. בִּנְיָמִין (שמות כח, כ): יָשְׁפֵּה, יֵשׁ פֶּה, יוֹדֵעַ בִּמְכִירָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף וְאֵינוֹ מַגִּיד. שָׁאוּל (שמואל א י, טז): וְאֶת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ. אֶסְתֵּר (אסתר ב, כ): אֵין אֵסְתֵּר מַגָּדֵת מוֹלַדְתַּה וְאֵת עַמַה.

Bereshit Rabbah 71:5

Rachel adopted the wisdom of silence, and masters of silence were produced from her. Benjamin: "chalcedony [yashefe]" (Exodus 28:20), there is a mouth [yesh peh]; he knew of the sale of Joseph, but did not tell. Saul: "But the matter of the kingship...he did not tell him" (I Samuel 10:16). Esther: "Esther did not disclose her birthplace or her people" (Esther 2:20).

מגילה י"ג א:כ"ד-י"ג ב:ז'

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִּכְתִיב: "לֹא יִגְרַע מִצַּדִיק עֵינָיו" — בִּשְׂכַר צְנִיעוּת שֶׁהָיְתָה בָּהּ בְּרָחֵל זָכְתָה וְיָצָא מִמֶּנָּה שָׁאוּל, וּבִשְׂכַר צְנִיעוּת שֶׁהָיָה בּוֹ בְּשָׁאוּל זָכָה וְיָצָאת מִמֶּנוּ אֶסְתֵּר. וּמַאי צְנִיעוּת הָיְתָה בָּהּ בְּרָחֵל? דִּכְתִיב: "וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ הוּא". וְכִי אֲחִי אָבִיהָ הוּא? וַהֲלֹא בֶּן אֲחוֹת אָבִיהָ הוּא? אֶלָּא, אֲמַר לַהּ: מִינַּסְבָּא לִי? אֲמַרה לֵיהּ: אִין, מִיהוּ אַבָּא רַפָּאָה הוּא וְלָא יָכְלַהְּ לֵיהּ. אֲמַר לַהּ: אָחִיוּ אֲנָא בְּרַפָּאוּת. אֲמַרָה לֵיהּ: וּמִי שְׁרֵי לְצַדִּיקֵי לְסַגּוֹיֵי בְּרַפִּיוּתָא? אֲמַר לַהּ, אִין: "עִם נָבָר תִּתָּבָר וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּבֶּל". אֲמַר לַהּ: וּמַאי רַפִּיוּתָא? אֲמַרָה לֵיהּ: אִית לִי אֲחָתָא דְּקַשִּׁישָׁא מִינַּאי וְלָא מַנְסֵיב לִי מִקּמַהּ. אֲמַרָה לֵיהּ סִימָנִים. כִּי מְטָא לֵילְיָא, אֲמֵרָה: הַשְׁתָּא מִיכַּסְפָּא אֲחָתַאי. מְסַר לַהּ סִימָנִים. כִּי מְטָא לֵילְיָא, אֲמֵרָה: הַשְׁתָּא מִיכַּפְּא אֲחָתַאי. מְסְרָה בַּלֹּלְ דְעַד הַשְׁתָּא לָאוֹ לֵאָה הִיא? אֶלָּא: מְתּוֹךְ סִימָנִין שֶׁמָּסְרָה רָחֵל מְבְּלִל דְעַד הַשְׁתָּא לָאוֹ לֵאָה הִיא? אֶלָּא: מְתּוֹךְ סִימְנִין שֶׁמָּסְרָה רָחֵל לְּלָאָה — לָא הֲוָה יָדַע עַד הַשְׁתָּא. לְפִיכָךְ זַכְתָה וְיָצָא מִמֶּנָּה שָׁאוּל. בְּיִלְיתִיבּ: "וְאֶת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוֹּאל", זָכָה וְיָצָאת מִמֶנּוּ אֱסְתֵּר.

Megillah 13a:24-13b:7

§ Rabbi Elazar said: What is the meaning of that which is written: "He withdraws not His eyes from the righteous; but with kings upon the throne He establishes them forever, and they are exalted" (Job 36:7)? This teaches that in reward for the modesty shown by Rachel she merited that Saul, who was also modest, should descend from her, and in reward for the modesty shown by Saul, he merited that Esther should descend from him. The Gemara explains: What was the modesty shown by Rachel? It is as it is written: "And Jacob told Rachel that he was her father's brother, and that he was Rebecca's son" (Genesis 29:12). It may be asked: Was he, Jacob, in fact her father's brother? But wasn't he the son of her father's sister? Rather, it must be understood that when Jacob met Rachel, he said to her: Will you marry me? She said to him: Yes, but my father, Laban, is a swindler, and you will not be able to outwit him. Jacob alleviated her fears, as he said to **her** that he is her father's brother, referring not to their familial affiliation but rather to his ability to deal with her father on his level, as if to say: I am his brother in deception. She said to him: But is it really permitted for the righteous to be involved in deception? He said to her: Yes, it is permitted when dealing with deceptive individuals, as the verse states: "With the pure you will show yourself pure, and with the perverse you will show yourself subtle" (II Samuel 22:27), indicating that one should deal with others in the

manner appropriate for their personality. Jacob then said to her: What is the **deception** that he will plan to carry out and I should be prepared for? Rachel said to him: I have a sister who is older than I, and he will not marry me off before her, and will try to give you her in my place. So Jacob gave her certain **distinguishing signs** that she should use to indicate to him that she was actually Rachel and not her sister. When the wedding night arrived, and Laban planned to switch the sisters, Rachel said to herself: Now my sister will be embarassed, for Jacob will ask her for the signs and she will not know them. So she gave them to her. And this is as it is written: "And it came to pass, that in the morning, behold, it was Leah" (Genesis 29:25). Does this imply by inference that until now she was not Leah? Rather, due to the distinguishing signs that Rachel had given to Leah, he did not know until now, when it was light outside, that she was Leah. Therefore, Rachel merited that Saul should descend from her, due to her act of modesty in not revealing to Jacob that she had shown the signs to Leah. And what was the modesty shown by Saul? As it is written: "But of the matter of the kingdom, of which Samuel spoke, he did not tell him" (I Samuel 10:16). Saul expressed his modesty by not revealing Samuel's promise that he would be king, and thereby merited that Esther would descend from him.

רש"י על מגילה י"ג ב:א':א'

לא יגרע מצדיק עיניו - נותן עיניו במעשה הצדיקים לשלם להם אף לימים רבים מדה במדה:

Rashi on Megillah 13b:1:1

He withdraws not His eyes from the righteous: He places His eyes upon the act of the righteous, to pay them back, measure for measure, even in much time.

רש"י על מגילה י"ג ב:א':ב'

זכתה ויצא ממנה שאול - שהיה צנוע:

Rashi on Megillah 13b:1:2

She merited that Shaul should descend from her: As he was modest.

רש"י על מגילה י"ג ב:א':ג'

זכה ויצאת ממנו אסתר - בתרגום של מגילה מייחס מרדכי ועושהו עשירי לשאול ומשאול עד בנימין וכתיב היא אסתר בת דודו ואין לו ראיה אחרת בכתובים שיצאה משאול: מסרתן:

Rashi on Megillah 13b:1:3

He merited that Esther should descend from him: Mordechai' ancestry is established in the Targum to the Scroll [of Esther], and it makes him the tenth [generation] from Shaul, and [then further back] from Shaul to Binyamin. And it is written (Esther 2:7), "that is, Esther, his uncle's daughter." But he has no other proof from the verses that she descended from Shaul.

רש"י על מגילה י"ג ב:ה':א'

מסרתן - ללאה והוא צניעות שלא יתפרסם הדבר שמסר לה סימנין:

Rashi on Megillah 13b:5:1

She gave them to Leah. And that is modesty, that she did not publicize that she gave her the distinguishing signs.

שמואל א י":כ"א-כ"ב

(כא) וַיַּקְבֵּב אֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן ׁלְמִשְׁפְּחֹתָוֹ וַתִּלָּכֵד מִשְׁפַּחַת הַמַּטְרֵי וַיִּלָּבד שָׁאוּל בֶּן־לִּישׁ וַיְבַקְשָׁהוּ וְלְאׁ נִמְצָא: (כב) וַיִּשְׁאֲלוּ־עוֹד בִּיהוָה הֲבָא עוֹד הֲלָם אִישׁ {ס} וַיּאַמֶר יְהוָה הִנֵּה־הִוּא נֶחְבָּא אֶל־הַכֵּלִים:

I Samuel 10:21-22

(21) Then Samuel brought forward the tribe of Benjamin by its clans, and the clan of the Matrites was indicated; and then Saul son of Kish was indicated. But when they looked for him, he was not to be found. (22) They inquired of the LORD again, "Has anyone else come here?" And the LORD replied, "Yes; he is hiding among the baggage."

שמואל א ט':כ"ד-י':ט"ז

(כד) וַיָּרֶם הַּטַּבָּח אֶת־הַשׁוֹק וְהָעָלֶיה וַיָּשָׁם | לִפְּנֵי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הַנֵּהְ הַנִּשְׁאָר שִׁים־לְפָנֶיךְ אֱכֹל כִּיְ לַמּוֹעֵדְ שָׁמוּר־לְךְ לֵאמְר הָעָם | קַרֶאתִי וַיִּאֲכֵל שָׁאִוּל עִם־שְׁמוּאֵל בַּיּוֹם הַהְוּא: (כה) וַיִּרְוּ מֵהַבָּמָה הָעִיר וַיְדַבֵּרְ עִם־שָׁאוּל עַל־הַנְּג: (כו) וַיִּשְׁכִּמוּ וַיְהִי כַּעֲלְוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל עִם־שָׁאוּל (הגג) [הַנָּגָה] לֵאמֹר קוּמָה וַאֲשֵׁלְּחֶךְ וַיְּקָם שָׁאוּל וַיִּצְאוּ שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל (הגג) [הַנָּגָה] לֵאמֹר קוּמָה וַאֲשֵׁלְּחֶךְ וַיְּעָבֹר וְאָתָּה עֲמִד כַּיּוֹם שְׁמוּאֵל אֶת־בְּבָר שְׁאוּל אֱמִר לַנַּעִר וְיִעֲבֹר לְפָנֶינוּ וְיַצְבֹר וְאָתָּה עֲמִד כַּיּוֹם אְמִר הָבֹל אָת־בְּרָ בְּלְער וְיִעֲבֹר לְפָּנֶינוּ וְיַצְבֹר וְאַתָּה עֲמִד כַּיּוֹם עִים הְוּא וּשְׁמִוּאַל אֵמֹר לַנַּעִר וְיִעֲבֹר לְפָנֶינוּ וְיִיצְבֹר וְאַתָּה עְמִד בַּיּוֹם עִּלְיבִר וְאַתָּה עִמְד בַּיוֹם עִּלִיר וֹיִעְבֹר לְפָנֶינוּ וְיִצְקֹק עְמִר בְּוֹב הָשְׁמָוֹן וִיִּצֹקְ עָל־רֹאשׁוֹ וִיִּשָׁקְר, וְשָׁאוּל הָּנִידְה־בָּר בְּלוֹא כִי־מְהִישְׁחְרְיְיהוֹה עַל־נַחֲלְתְוֹ לְנָגִיד:... (טוֹ בִּיְיִבְּר לִּוֹ אֲשִׁר אָמָר שְׁאוּל שָּלְר הִנִּיל לְבִי בְּיִבְי לְמִבּי בְּי נִמְבְאִוּ הְאָל: (טוֹ) הַלְּאמֶר שָׁאוּל אָל־הּוֹדוֹ הַנִּיְ הִנְּיִב לְנִי בִּי נִמְבְּאְוּ הָאֲתֹנְוֹת וְאָת־דְּבְרְ

I Samuel 9:24-10:16

(24) The cook lifted up the thigh and what was on it, and set it before Saul. And [Samuel] said, "What has been reserved is set before you. Eat; it has been kept for you for this occasion, when I said I was inviting the people." So Saul ate with Samuel that day. (25) They then descended from the shrine to the town, and [Samuel] talked with Saul on the roof. (26) Early, at the break of day, Samuel called to Saul on the roof. He said, "Get up, and I will send you off." Saul arose, and the two of them, Samuel and he, went outside. (27) As they were walking toward the end of the town, Samuel said to Saul, "Tell the

servant to walk ahead of us"—and he walked ahead—"but you stop here a moment and I will make known to you the word of God." (1) Samuel took a flask of oil and poured some on Saul's head and kissed him, and said, "The LORD herewith anoints you ruler over His own people...

(14) Saul's uncle asked him and his servant, "Where did you go?" "To look for the asses," he replied. "And when we saw that they were not to be found, we went to Samuel." (15) "Tell me," said Saul's uncle, "what did Samuel say to you?" (16) Saul answered his uncle, "He just told us that the asses had been found." But he did not tell him anything of what Samuel had said about the kingship.

רש"י על שמואל א ט':כ"ה:א'

וֹיְדַבֵּר עָם שָׁאוּל עַל הַגָּג. מוֹכִיחוֹ וּמְלַמְּדוֹ לְיִרְאָה אֶת הַקּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

Rashi on I Samuel 9:25:1

And he spoke with Shaul on the roof. Reproving him and teaching him to fear the Holy One, Blessed is He.

מלבי"ם על שמואל א ט':כ"ה:א'

וירדו לעת ערב, וידבר עם שאול גלה לו סתרי תורה וענינים אלהיים:

Malbim on I Samuel 9:25:1

•••

עין יעקב על מגילה יג:

וא"ר) (א"ר אליעזר) אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה) אין אסתר ג' אין אסתר מגדת מולדתה ואת אין אסתר ג' אין אסתר ג' אין אסתר בי חנינא (אלעזר)

מגילה י"ג ב:ז'

״וְאֶת מַאֲמַר מָרְדְּכֵי אֶסְתֵּר עוֹשָׂה״, אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: שֶׁהָיְתָה מַרְאָה דַּם נִדָּה לַחֲכָמִים. ״כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ״, אָמַר רַבָּה בַּר לִימָא (מִשְׁמֵיה דְרַב): שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת מֵחֵיקוֹ שֶׁל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְטוֹבֶלֶת וְיוֹשֶׁבֶת בְּחֵיקוֹ שֵׁל מָרְדָּכִי.

Megillah 13b:7

§ The Gemara returns to its exposition of the Megilla. The verse states: "For Esther adhered to the words of Mordecai, as she did when she was brought up with him" (Esther 2:20). Rabbi Yirmeya said: This teaches that she would show discharges of her menstrual blood to the Sages to inquire whether she was pure or impure. The verse continues: "As she did when she was brought up with him" (Esther 2:20). Rabba bar Lima said in the name of Rav: This means that she maintained a relationship with Mordecai, as she would arise from the lap of Ahasuerus, immerse herself in a ritual bath, and sit in the lap of Mordecai.

בראשית רבה ל':ח'

(ח) תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו (בראשית ו, ט),

רַבָּנָן אָמְרִין כָּל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ הָיָה, זָן וּמְפַרְנֵס, נֹחַ, זָן וּפִּרְנֵס כָּל שְׁנִים

עָשָׁר חֹדֶשׁ, שֻׁנֶּאֱמַר (בראשית ו, כא): וְאַתָּה קַח לְּךְ וגו'. יוֹסֵף

(בראשית מז, יב): וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחִיו. משֶׁה, זָן וּפִּרְנֵס

אֶת יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר. (איוב לא, יז): וְאֹכַל פִּתִּי לְבַדִּי,
שֶׁמָּא (איוב לא, יז): וְלֹא אָכַל יָתוֹם מִמֶּנָה, אֶתְמָהָא. מִרְדְּכֵי זָן וּפִּרְנֵס,
אָמַר רַבִּי יוֹּדָן פַּעַם אַחַת חִזֵּר עַל כָּל הַמֵּנִיקוֹת וְלֹא מָצָא לְאֶסְתֵּר

לְאַלְתָּר מֵינִיקָה, וְהָיָה מֵינִיקָה הוּא, רַבִּי בֶּרְכְיָה וְרַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי

אֶלִיעֶזֶר בָּא לוֹ חָלָב וְהָיָה מֵינִיקָה. כַּד דְּרַשׁ רַבִּי אַבָּהוּ בְּצְבּוּרָא נְּחוֹךְ

אָלִיעֶזֶר בָּא לוֹ חָלָב וְהָיָה מֵינִיקָה. כַּד דְּרַשׁ רַבִּי אַבָּהוּ בְּצְבּוּרָא נְּחוֹךְ

אִבְּוֹרָא לְקְלֵיה, אֲמַר לְהוֹן וְלָא מַתְנִיתָּא הִיא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר

אוֹמֵר חַלַב הַזַּכַר טַהוֹר.

Bereshit Rabbah 30:8

The other Rabbis say: Everyone in whose regard *haya* is stated, he fed others and sustained them. Noah fed and sustained [the animals] all twelve months, as it is stated: "And you, take for you [from all food that is eaten...and it shall be for you and for them for food]" (Genesis 6:21). Joseph – "Joseph provided for his father and his brothers" (Genesis 47:12). Moses fed and sustained Israel for forty years in the wilderness. Job – "I ate my bread alone, and an orphan did not partake of it?" (Job 31:17). This was meant as a rhetorical question. Mordekhai fed and sustained others. Rabbi Yudan said: One time he went around to all the wet nurses, but did not immediately find a wet nurse for Esther, and he nursed her himself. Rabbi Berekhya and Rabbi Abahu said in the name of Rabbi Eliezer: Milk came into him [his breasts] and he nursed her. When Rabbi Abahu expounded this in public, the audience laughed as he spoke [of a man producing milk]. He said to them: But is it not [stated in] a *mishna*: Rabbi Shimon ben Elazar says: The milk of a male is not subject to ritual impurity.

במדבר י"א:י"ב

(יב) הָאָנֹכִי הָרִיּתִי אֵת כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־אָנֹכִי יְלִדְתִּיְהוּ כְּי־תֹאמַר אֵלֵי שָּׁאֵהוּ בְחֵיקֶךְ **כַּאֲשֶׂר יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת־הַיּנֵק** עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּץְתָּ לַאֲבֹתִיו:

Numbers 11:12

(12) Did I produce all these people, did I engender them, that You should say to me, 'Carry them in your bosom as a caregiver carries an infant,' to the land that You have promised on oath to their fathers?

אסתר רבה ו':ז'

(ז) רַבִּי בֶּרֶכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי, אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַתֶּם בְּכִיתֶם וַאֲמַרְתֶּם (איכה ה, ג): יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב, חַיֵּיכֶם אַף הַגּוֹאֵל שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהַעֲמִיד לָכֶם בְּמָדֵי לֹא יִהְיֶה לוֹ אָב וָאֵם, הַדָּא הוּא

דָּכְתִיב: כִּי אֵין לַהּ אַב וַאֵם.

Esther Rabbah 6:7

(7) Rabbi Berekhya said in the name of Rabbi Levi: The Holy One blessed be He said to them, to Israel: You wept and said: "We have become orphans, fatherless" (Lamentations 5:3). By your lives, also the savior that I will establish for you in Media in the future will not have a mother or father. That is what is written: "For she had neither father nor mother."

מגילה י"ג א:י"ג

״כִּי אֵין לָהּ אָב וָאֵם״ — ״וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ״ לְמָה לִי? אָמַר רַב אַחָא: עִיבְּרַתָּה — מֵת אָבִיהָ, יְלָדַתָּה — מֵתָה אִמָּהּ.

Megillah 13a:13

The verse initially states with regard to Esther: "For she had neither father nor mother" (Esther 2:7). Why do I need to be told in the continuation of the verse: "And when her father and mother were dead, Mordecai took her for his own daughter"? Rav Aḥa said: This repetition indicates that when her mother became pregnant with her, her father died, and when she gave birth to her, her mother died, so that she did not have a mother or a father for even a single day.

מגילה י"ג א:י"ד

״וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּה לְקָחָה מָרְדֵּכֵי לוֹ לְבַת״, תָּנָא מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אַל תִּקְרֵי ״לְבַת״ אֶלָּא לְבַיִת.

Megillah 13a:14

The verse states: "And when her father and mother were dead, Mordecai took her for his own daughter" (Esther 2:7). A tanna taught a baraita in the name of Rabbi Meir: Do not read the verse literally as for a daughter [bat],

but **rather** read it as **for a home** [bayit]. This indicates that Mordecai took Esther to be his wife.

ספר הזהר, כי תצא א':ז'

ּוְכָאן סוֹד נָּדוֹל. וּמִשׁוּם זֶה אֶסְתֵּר, לְשׁוֹן הַסְתָּרָה, [תהלים לב] אַתָּה סֵתֶר לִי. הַשְּׁכִינָה הִסְתִּירָה אוֹתָהּ מֵאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְנָתְנָה לוֹ שֵׁדָה בִּמְקוֹמָה, וְהִיא חָזְרָה לִזְרוֹעוֹת מָרְדְּכֵי.

Zohar, Ki Teitzei 1:7

There is a great mystery here, which is why 'Esther' is derived from mystery (Heb. seter), as written, "You are my hiding place (Heb. seter)" (Psalms 32:7), since the Shekhinah hid her from Ahasuerus and gave him a female demon instead while she returned to Mordekhai's arm(s).

מנילה י"ג א:י'-י"א

"וַיְהִי אוֹמֵן אֶת הֲדַסָּה", קָרֵי לַהּ "הְדַסָּה" וְקָרֵי לַהּ "אֶסְתֵּר"? תַּנְיָא,
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֶסְתֵּר שְׁמָהּ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ הֲדַסָּה — עַל שֵׁם
הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּקְרְאוּ הֲדַסִּים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְהוּא עוֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים".
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֲדַסָּה שְׁמָהּ, וְלָמָה נִקְרֵאת שְׁמָהּ אֶסְתֵּר? עַל שֵׁם
תַבְּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֲדַסָּה שְׁמָהּ, וְלָמָה נִקְרֵאת שְׁמָהּ אֶסְתֵּר? עַל שֵׁם
שַׁהַיִּתָה מַסְתֵּרֶת דְּבַרָיהַ, שֵׁנֵּאֵמַר: "אֵין אֱסְתֵּר מַגַּדָת אֶת עַמַּהּ וְגוֹי".

Megillah 13a:10-11

The verse states: "And he had brought up Hadassah, that is, Esther" (Esther 2:7). She is referred to as "Hadassah" and she is referred to as "Esther." What was her real name? It is taught in a baraita that the Sages differed in their opinion as to which was in fact her name and which one was a description: Rabbi Meir says: Esther was her real name. Why then was she called Hadassah? On account of the righteous, who are called myrtles [hadassim], and so it states: "And he stood among the myrtles [hahadassim]" (Zechariah 1:8). Rabbi Yehuda differs and says: Hadassah

was her real name. Why then was she called Esther? Because she concealed [masteret] the truth about herself, as it is stated: "Esther had not yet made known her kindred nor her people" (Esther 2:20).

בראשית רבה ע':י"ב

(יב) וַיִּשַׁק יַצְקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ, לָמָה בָּכָה, לָמָה בָּכָה, שֶׁרָאָה שֵׁאֵינָה נִכְנֶסֵת אָמּוֹ לַקְבוּרָה

Bereshit Rabbah 70:12

(12) "Jacob kissed Rachel, and raised his voice, and wept" (Genesis 29:11). "Jacob kissed Rachel" – why did he weep? It is because he saw that she would not enter into the grave with him.

מדרש תנחומא, בא ה'

וְלָמָה נִדְבֵּר עִם הַנְּבִיאִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ? בִּזְכוּת אָבוֹת, שֶׁנֶּאֲמֵר: כֹּה אָמֵר יהוה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגוֹ' (ירמיה לא, יד). וּכְתִיב: כֹּה אָמֵר יהוה מִנִעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְגוֹ' (ירמיה לא, טו).

Midrash Tanchuma, Bo 5

Why did He speak to the prophets outside the land of Israel? Because of the merit of the patriarchs, as it is stated: A voice is heard in Ramah (Jer. 31:15). And after that it is written: Thus saith the Lord: "Refrain thy voice from weeping" (ibid., v. 16).

תנא דבי אליהו רבה ל'

והואיל וגלו ישראל היה בדעתו של הקב"ה שלא להחזיר עוד את ישראל למקומם עד שעמדה רחל בתפלה לפני הקב"ה ואמרה לפניו רבש"ע הזכר לי שלא הקפדתי על צרה שלי ולא עוד אלא שעבד בי בעלי ז' שנים ובשעת כניסתי לחופה החליפו את לאה אחותי ולא
דברתי עם יעקב כלום כדי שלא יכיר בין קולי לקול אחותי והלא
הדברים ק"ו ומה אני שאני ב"ו לא הקפדתי על צרה ואתה הוא מלך
רחום וחנון האיך אתה תקפיד על ע"ז שאין בה ממש שנאמר
(תהלים קטז) עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם פה להם ולא ידברו
וגו' מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ונשבע לה לרחל להחזיר את
בניה למקומם שנאמר (ירמיהו ל"א:ט"ו) קול ברמה נשמע וגו' רחל
מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו כה אמר יהוה מנעי
קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם יהוה ושבו
מארץ אויב ויש תקוה לאחריתך נאם יהוה ושבו בנים לגבולם אל
תקרי רחל מבכה על בניה אלא רוח אל מבכה על בניה:

Tanna DeBei Eliyahu Rabbah 30

במדבר רבה ד':כ'

וַיָּבֹא שָׁאוּל לְהָסֵךְ אֶת רַגְלָיו, עָשָׂה עַצְמוֹ כַּסֻכָּה עָטוּף פְּעַלְיוֹנִים וְיָשַׁב לְבֵית הַכִּסֵא, וַהֲוָה חָמֵי לֵיהּ מְשֻׁלְשָׁל צִיבְחָר וּמְסַלֵּק צִיבְחָר, מְשֻׁלְשָׁל צִיבְחָר וּמְסַלֵּק צִיבְחָר, מְשֵׁלְשָׁל צִיבְחָר וּמְסַלֵּק צִיבְחָר, אָמֵר דִּוֹד לֵית אָרִיךְ מַנְגַע בְּהָא גּוּפָּא צְנִיעָא, הְיָד הוּא דְּכְתִיב דְּהוּא אֲמֵר לֵיהּ (שמואל א כד, י): הְנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינִיךְ אֵת אֲשֶׁר נְתָנְךְ יהוֹה הַיּוֹם בְּיָדִי בַּמְעָרָה וְאָמֵר לַהְרָגְךְ וַתְּחָס עָלֶיךְ, וְאָחוּס עָלֶיךְ אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא וַתִּחָס עָלֶיךְ, צְנִיעוּתְךְ חָסָה עָלֶיךְ, וְכָךְ אִמְרָה לוֹ מִיכַל, שֶׁל בֵּית אַבָּא הִיוּ צְנוּעִין כָּל כָּךְ וְאַתְּ עוֹמֵד וּמְלֵּךְה לְבִרִיהָ אָמַר לָה, וְכִי לִפְנִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְלָכִים שִׂחַקְתִּי אֲשֶׁר בְּיִב שָׂחַקְתִּי וְלֹא לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְלָכִים שִׂחַקְתִּי אֲשֶׁר בְּי מָאַבִיךְ וּמְכַּל בֵּיתוֹ...

אָמַר לָה שֶׁל בֵּית אָבִיךְ הָיוּ מְבַקְשִׁין כְּבוֹד עַצְמָן וּמַנִּיחִין כְּבוֹד שָׁמַיִם, וַאָנִי אֵינִי עוֹשֵׂה כֵּן אֶלָּא מַנִּיחַ כְּבוֹד עַצְמִי וּמְבַקֵשׁ כְּבוֹד שָׁמַיִם

"Saul came to relieve himself [lehasekh et raglav]" - he made himself like a booth [sukka], wrapped in flowing robes and sat in the lavatory. He would lower his garment a bit and raise it a bit, lower it a bit and raise it a bit. David said: It is not proper to harm so modest a body. That is what is written that he said to him: "Behold, this day your eyes have seen that the Lord delivered you today into my hand in the cave, and one said to kill you, and I vatahas on you" (I Samuel 24:10). It is not written here, "I had compassion [vaahus] on you," but rather, "it has compassion [vatahas] on you" - your modesty caused there to be compassion on you. That is what Mikhal said to him: 'The members of father's household were so modest, and you stand and expose your garment like one of the idlers.' When she finished her words, he said to her: 'Was I reveling before a king of flesh and blood? Was it not before the King of kings that I was reveling, who chose me over your father and his entire household? He said to her: 'The members of your father's household sought their own glory and forsook the glory of Heaven. I do not do so, but rather, I forsake my own glory and seek the glory of Heaven.'

תנא דבי אליהו 31 וכן שאול המלך גסות הרוח היתה בו לפיכך נהרג ונעקרת ממנו המלכות

שמואל ב ו':כ'-כ"א

(כ) וַיָּשָׁב דָּוֹדְ לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתֵוֹ {ס} וַתַּצֵּא מִיכַל בַּת־שָׁאוּל ֹלְקְרַאת דָּוֹד וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיֹּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אַמְהוֹת עֲבָדָיו כְּהִנָּלְוֹת נִגְלְוֹת אַחַד הָרֵקִים: (כא) וַיֹּאמֶר דָּוֹד אֶל־מִיכַל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר-בִּיְ מָאָבִיךְ וּמִכָּל־בֵּיתוֹ לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיִד עַל־עַם יְהוָה עַל־יִשִּׂרָאֵל וִשִּׁחַקִּתִּי לִפִּנֵי יִהוָה:

II Samuel 6:20-21

(20) David went home to greet his household. And Michal daughter of Saul came out to meet David and said, "Didn't the king of Israel do himself honor today—exposing himself today in the sight of the slavegirls of his subjects, as one of the riffraff might expose himself!" (21) David answered Michal, "It was

before the LORD who chose me instead of your father and all his family and appointed me ruler over the LORD's people Israel! I will dance before the LORD

שמואל א ט"ו:כ"ו-כ"ח

(כו) וַיּאָמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל לְאׁ אָשׁוּב עִמֶּךְ כִּי מָאַסְתָּה אֶת־דְּבַרְ יהוה וַיִּמְאָסְךְּיהוה מְהְיוֹת מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאָל: {ס} (כז) וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת וַיַּחְזֵק בִּכְנַף־מְעִילְוֹ וַיִּקָּרְע: {ס} (כח) וַיֹּאמֶר אֵלִיוֹ שְׁמוּאֵל קָרַע יהוה אָת־מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל מֵעָלֶיךּ הַיֹּוֹם וּנְתָנָה לְרַעֲךְ הַפּוֹב מִמָּך: {ס}

I Samuel 15:26-28

(26) But Samuel said to Saul, "I will not go back with you; for you have rejected the LORD's command, and the LORD has rejected you as king over Israel." (27) As Samuel turned to leave, Saul seized the corner of his robe, and it tore. (28) And Samuel said to him, "The LORD has this day torn the kingship over Israel away from you and has given it to another who is worthier than you.

אסתר א':י"ט

(יט) אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת ֹמִלְפָנָיו וְיִכָּתֵבְ בְּדָתִיְ פָרַס־וּמָדֵי וְלָא יַעֲבוֹר אֲשֶׁר לְא־תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָה יִתֵּן הַמֵּלֵךְ לִרְעוּתָה הַטּוֹבָה מִמַּנָּה:

Esther 1:19

(19) "If it please Your Majesty, let a royal edict be issued by you, and let it be written into the laws of Persia and Media, so that it cannot be abrogated, that Vashti shall never enter the presence of King Ahasuerus. And let Your Majesty bestow her royal state upon another who is more worthy than she.

שושנת יעקב צהלה ושמחה...ברוכת אסתר בעדי

Source Sheet created on Sefaria by **Tamar Weissman**